

Зменшити

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Дніпропетровська обласна рада
Дніпропетровська торгово-промислова палата
Технологічний центр БЕТА (Іспанія)
Університет Жирої (Іспанія)
Університет Кордобі (Іспанія)
Університет сільського господарства в Кракові (Польща)
Чеський університет природничих наук (Чехія)
Університет Мугла Сіткі Кочман (Туреччина)

«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ АГРАРНОЇ НАУКИ»

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
до 100-річчя Дніпровського державного аграрно-
економічного університету
(1922–2022 рр.)**

*м. Дніпро, Україна
18 травня 2022 року*

ЧАСТИНА 2

Дніпро
2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Dnipro State Agrarian and Economic University
Dnipropetrovsk Region State Administration
Dnipropetrovsk Regional Council
Dnipropetrovsk Chamber of Commerce
Beta Tech Center (Spain)
University of Girona (Spain)
University of Cordoba (Spain)
University of Agriculture in Krakow (Republic of Poland)
Czech University of Life Sciences Prague (Czech Republic)
Mugla Sitki Kocman University (Republic of Turkey)

**«THEORETICAL AND APPLIED ISSUES OF
AGRICULTURAL SCIENCE»**

**BOOK OF PROCEEDING
of International Scientific and Advanced Conference
dedicated to 100 anniversary
Dnipro State Agrarian and Economic University
(1922–2022)**

*Dnipro, Ukraine,
18 May 2022*

PART 2

Dnipro
2022

Редакційна колегія:

Кобець Анатолій Степанович – ректор Дніпровського державного аграрно-економічного університету, д-р н. з держ. упр., проф. (голова редколегії); *Васильєва Леся Миколаївна* – д-р н. з держ. упр., проф., проф. каф. обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету (далі – ДДАЕУ); *Гагузіна Людмила Ігорівна* – канд. с.-г. н., доц., доц. каф. фізіології та біохімії сільськогосподарських тварин ДДАЕУ; *Горчанок Анна Володимирівна* – канд. с.-г. н., доц., доц. каф. водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ; *Грицан Юрій Іванович* – проректор з наукової та інноваційної діяльності ДДАЕУ, д-р біол. н., проф.; *Гришко Ганна Миколаївна* – канд. тех. н., н., доц., доц. каф. цивільної інженерії, технологій будівництва і захисту довкілля ДДАЕУ; *Іжболдін Олександр Олександрович* – ст. викл. каф. рослинництва ДДАЕУ; *Онопrienko Олег Дмитрович* – д-р філософії, доц. каф. теоретичної механіки, опору матеріалів та матеріалознавства ДДАЕУ; *Ситник Світлана Анатоліївна* – начальник відділу науки та інновацій ДДАЕУ, д-р с.-г. н., доц.; *Сітковська Алла Олександрівна* – канд. екон. н., доц., доц. каф. економіки ДДАЕУ; *Чернікова Наталія Семенівна* – канд. іст. н., доц., доц. каф. філософії, соціології та історії ДДАЕУ; *Шенюва Діана Романівна* – канд. пед. н., доц., зав. каф. філософії, соціології та історії ДДАЕУ; *Sergio Ponsá Salas* – PhD in Environmental Science and Technology, Director of Beta Technological Center and Coordinator of BETA Research Group, Spain; *Maria Gisbert* – D. Sc. (Agriculture), Department of Chemical Engineering, Agriculture and Food Technology, Polytechnic School of the University of Girona, Spain; *Hynek Roubik* – PhD, assoc. prof., Group leader of Biogas Research Team, Czech University of Life Sciences Prague, Czech Republic; *Cengiz Koç* – PhD in Architecture, prof., Department of City and Regional Planning, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey; *Maciej Chowaniec* – PhD, Department of AgroTechnology and AgroEcology, University of Agriculture in Krakow, Poland; *Concha Castiñeira* – Madrid, International Relations Office, University of Cordoba, Spain.

Теоретичні та практичні питання аграрної науки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 18 травня 2022 р. : у 2 ч. / за заг. ред. А. С. Кобця. Дніпро, 2022. Ч. 2. 344 с.

Збірник матеріалів конференції акумулює результати обговорення наукової інституціоналізації системної науки – агрології та здобутків аграрної науки та освіти і супутніх галузей знань, викладених у формі тез доповідей та статей учасників заходу, проведеного з нагоди 100-річного ювілею ДДАЕУ.

Збірник складається з двох частин. У другій частині розміщено матеріали роботи секцій: гуманітаристика аграрної сфери; аграрна економіка та управління; інновації агропродукування; менеджмент та логістика агрооб'єднань; водні біоресурси та аквакультура; рекреаційне природокористування; біотехнології.

Рекомендовано для викладачів закладів освіти, наукових співробітників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників та всіх небайдужих до питань розвитку аграрної науки та аграрного сектору в цілому.

Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій. При передруку матеріалів посилання обов'язкове.

©Автори статей, 2022
©ДДАЕУ, 2022

<i>Тішко Л. В.</i> Професійно-технічна освіта у міському середовищі Катеринославської губернії (кінець XIX – початок XX ст.).....	54
<i>Чернікова Н. С., Карпань І. С.</i> Динаміка розорювання земельних угідь півдня України упродовж пореформеної доби (1860-ті–1910-ті рр.).....	56
<i>Chernikova N., Shcherova D.</i> Dynamics of development of merino sheep breeding in the south of Ukraine during 19th century.....	60
<i>Chornobai V.</i> Formation of english language communicative competence for future specialists in agricultural complex (tutor aspect).....	63
АГРАРНА ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ / AGRARIAN ECONOMY AND MANAGEMENT	
<i>Атамас О. П.</i> Особливості класифікації фінансових інвестицій для цілей бухгалтерського обліку	66
<i>Багорка М. О.</i> Формування комплексної системи аграрного маркетингу підприємства.....	67
<i>Баранник О. О., Павленко О. П.</i> Ринок перестраховування: сучасний стан та перспективи розвитку АПК.....	70
<i>Безус Р. М.</i> Сталий розвиток аграрного сектору в умовах інституційних змін...72	
<i>Бербець О. В.</i> Сучасний стан розвитку дорадництва в Україні: актуальні питання та виклики	74
<i>Богатюк Д. В.</i> Цифрова трансформація агропромислового комплексу на інноваційній основі	76
<i>Бондар О. Г.</i> До питання про нормативне й інституційне забезпечення публічного управління у сфері використання та охорони сільськогосподарського призначення.....	77
<i>Бондарчук Н. В.</i> Державне регулювання земельних відносин в аграрній сфері..81	
<i>Борисенко Є. П., Кравець О. В.</i> Сутність та завдання екологічного маркетингу..83	
<i>Васильєв С. В.</i> Земельні відносини в сучасній економіці України.....	84
<i>Vasilieva L, Kratarenko T.</i> Organizational and methodological support of financial security monitoring.....	87
<i>Vasylieva N. K.</i> Econometric comparison of Ukrainian and Polish markets of fruit and berries.....	88
<i>Вініченко І. І.</i> Класифікація методів управління ризиком.....	90
<i>Водолазська О. А.</i> Розвиток кредитування фермерських господарств в Україні.92	
<i>Гаврилюк В. Я., Бойченко Г. В.</i> Аналіз структури витрат підприємств на виробництво продукції (робіт, послуг) сільського господарства.....	94
<i>Галаган Т. І.</i> Особливості економічного управління аграрним підприємством..95	
<i>Галунка О. Д.</i> Корпоративна соціальна відповідальність підприємства як складова сталого інноваційного розвитку.....	96
<i>Губарик О. М.</i> Виявлення та економічне обґрунтування резервів підвищення продуктивності праці аграрного підприємства	98

7. Бондар О. Г. Публічне управління у сфері використання та охорони земель в Україні: актуальні проблеми правового та інституційного забезпечення. *Право України*. 2020. № 5. С. 43–62.

8. Належне екологічне врядування в країнах Східного партнерства: роботи непочатий край : Аналітична записка. URL: https://www.irf.ua/ukraine_posila_trete_mistse_sered_krain_skhidnogo_partnerstva_u_zdiysnenni_ekologichnikh_reform/files/ukr/programs/euro/toloka_env_gov.pdf (дата звернення: 10.02.2022).

9. Кулинич П. Ф. Землеохоронна функція земельного права України на етапі завершення земельної реформи. *Особливості правового регулювання екологічних, земельних, аграрних, природоресурсних відносин в умовах глобалізації* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ – м. Яремче, 20–22 вересня 2019 р.) / відп. ред. Н. Р. Кобецька. Івано-Франківськ, 2019. С. 17–20.

*Наталія Бондарчук
(Дніпро, Україна)*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Нормальний хід відтворення в аграрній сфері передбачає єдність техніки, біології, економіки, екології та людського ресурсу, яке забезпечує її збалансований розвиток. Розвиток сільського господарства має базуватися на комплексному, системному використанні наявних та створенні нових конкурентних переваг з урахуванням наявного досвіду, сучасних світових технологічних, організаційних та економічних досягнень. Для вирішення цього складного, але дуже важливого питання, необхідно забезпечити впровадження нових методів ведення сільського господарства, які дозволяють підвищити життєстійкість та продуктивність сільськогосподарських рослин, зміцнити здатність адаптуватися до змін клімату, екстремальних погодних умов, а також покращити якість ґрунту. Отже, державне регулювання ринкових аграрних відносин, має здійснюватися з урахуванням механізмів дії об'єктивних законів природи та суспільства, ігнорування яких призводить до появи серйозних диспропорцій.

Головним ресурсним потенціалом у даних відносинах є земля, її родючість та порівняно сприятливі природно-кліматичні умови. Сучасні ринкові відносини все глибше і глибше переплітаються із земельними відносинами. Державне регулювання земельних відносин є частиною державного управління в цілому. Це цілеспрямована діяльність державних органів щодо організації раціонального використання земель та їх охорони шляхом вживання певних економіко-правових заходів.

Сучасне державне регулювання земельних відносин в аграрній сфері повинно спиратись на наступних засадах: законодавче удосконалення управління земельними питаннями; правовий захист громадян та юридичних

осіб на законодавчому рівні; державне забезпечення прав землеволодіння і землекористування; урегулювання питань оренди земельних ділянок; врегулювання питань, які стосуються цінового обігу земель; удосконалення методичного підходу щодо встановлення нормативної грошової оцінки земель; встановлення відповідальності за неналежне користування або невикористання земельної ділянки, яке призводить до погіршення стану земель і появи деградаційних процесів.

За А. Мартином виділяють кілька моделей державного регулювання земельних відносин: жорстке, м'яке та стимулююче регулювання.

Так, жорстке регулювання земельних відносин передбачає використання обмежень, санкцій, стягнення штрафів і заборон щодо землекористування. На відміну від жорсткого, м'яке регулювання передбачає застосування норм, нормативів, стандартів тощо.

Використання стимулюючого методу регулювання земельних відносин передбачає використання різних дотацій, субсидій, економічних кредитів, які безпосередньо впливають на економічний стан суб'єктів господарювання [1, с. 23–24].

Оскільки головним об'єктом у даних відносинах є земля, то важливим є створення дієвого єдиного державного земельного кадастру, як системи необхідних та достовірних відомостей про: природний, господарський та правовий стан земель, місцезнаходження та розміри земельних ділянок (площ), їх якість, характеристику, власників (орендарів) земельних ділянок, правовий режим землекористування, державної реєстрації речових прав на земельну ділянку, інших необхідних та достовірних відомостей про землю.

Земельний кадастр – це систематизований перелік документованих даних про природний, господарський та правовий стан земель. Земельний кадастр ведеться з метою організації ефективного використання земель та їх охорону і включає: реєстрацію землекористувачів; облік кількості та якості земель; бонітування ґрунтів; економічну оцінку земель, спостереження за змінами у сфері земельних відносин.

В Україні, на продовження програми цифрової трансформації держави, стартувало створення єдиного державного земельного кадастру. У відкритому доступі з'явилася публічна кадастрова карта, яка надає можливість зацікавленим особам ознайомитися із місцезнаходженням тієї чи іншої земельної ділянки, визначити її межі, площу, границі районів, областей та населених пунктів, окрім інформації про її власників. Поява такої «віртуальної» карти дозволить зменшити рівень корупції та махінацій.

Але поряд із позитивними моментами є ще багато невирішених питань. А саме: відсутність повної інвентаризації земельних ділянок і як наслідок висока вірогідність помилок та некоректність заповнення даних публічної карти; необхідність внесення даних до земельного кадастру та окрема система державної реєстрації прав на нерухоме майно (дублювання внесення даних); незавершеність процедури розмежування земельних ділянок.

Отже, цілком можна стверджувати, що трансформація державного регулювання земельних відносин в аграрній сфері розпочалася, але ще

залишаються питання, які потребують вирішення. Роль держави полягає в тому, щоб попередити та виправити всі помилки, які виникають у становленні земельних відносин в аграрній сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартин А. Економічне регулювання земельних відносин: як виправити недоліки? *Землепорядний вісник*. 2009. № 6. С. 22–29.
2. Третяк А. М., Третяк В. М., Третяк Н. А. Інституціональне середовище щодо організаційних структур управління земельними ресурсами та землекористуванням. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 24–32.

—•••—
Єлизавета Борисенко, Ольга Кравець
(Дніпро, Україна)

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ

В економічній літературі відсутній єдиний підхід щодо трактування сутності поняття «екологічний маркетинг». Деякі науковці визначають екологічний маркетинг як управління, інші як концепцію або ринкову орієнтацію діяльності компанії.

Зокрема, Зіновчук Н., Ращенко А. розглядають екологічний маркетинг як визначену систему концепцій, кожна з яких зосереджується на одному з ключових факторів екологічного маркетингу. Вони виділяють 4 концепції екологічного маркетингу [1, с. 56]:

1. маркетинг товарів та послуг, з врахуванням екологічних нормативів та обмежень;
2. маркетинг екологічних товарів та послуг – вид маркетингу, що зумовлений появою у споживачів екологічних потреб, які виникли у зв'язку із погіршенням якості середовища існування та підвищенням екологічної свідомості суспільства;
3. маркетинг природокористування – корпоративний вид екологічного маркетингу, суб'єктом якого є місцеві органи влади та національні уряди;
4. маркетинг екологічних знань і технологій, який є різновидом маркетингу ідей.

Процес еволюції екологічного маркетингу регіону має три рівні, кожен з яких пов'язаний із формуванням на ринку екологічно усвідомлених потреб:

1. Перший рівень усвідомлення споживачів – попит на екологічно безпечну продукцію і послуги, що не завдає шкоди здоров'ю людей а також є екологічною при споживанні.
2. Другий рівень усвідомлення – це попит на продукцію, яка є не тільки екологічною і безпечною під час споживання, але і весь її життєвий цикл – від сировини, необхідної для виробництва до утилізації – є безпечним для навколишнього середовища.